

ПИСМО О НАМЕРАМА

Г. Доминик Строс-Кан
Генерални директор
Међународни монетарни фонд
Вашингтон, 20431
САД

Београд, 9. децембар 2010.

Поштовани господине Строс-Кан,

1. Наш програм се и даље успешно спроводи. Испуњени су сви квантитативни критеријуми извршења за крај септембра 2010. године (Табела 1). Инфлација је, међутим, била незнатно изнад горње границе утврђене у процесу консултација о инфлацији. Премда смо одложили испуњење структурног репера утврђеног за крај новембра који се односи на подношење Скупштини нацрта закона који треба да омогуће ефикаснију наплату и реструктурирање дуга сектора привреде, закони као и додатне измене закона и прописа биће поднети у наредних неколико недеља. Извршен је ребаланс буџета за 2010. сагласно циљевима програма и припремљен нацрт буџета за 2011. у складу с правилом фискалне равнотеже који предвиђају недавно усвојене измене и допуне Закона о буџетском систему. Буџет за 2011. треба да буде поднет Скупштини пре састанка Одбора извршних директора Међународног монетарног фонда који се одржава крајем децембра (Табела 2). Влада је повукла из скупштинске процедуре Предлог закона о пензијском и инвалидском осигурању, који је поднет Скупштини пре састанка Одбора у јуну; Предлог закона треба да буде враћен у процедуру пре састанка Одбора крајем децембра.

2. Текућа економска кретања остављају мало сумње да нас и у будућности очекују велики изазови. С једне стране, привредни опоравак се наставља и Србија ће ове године забележити снажнији раст од осталих земаља у региону. Иза таквог привредног раста стоји опоравак извоза, потпомогнут знатном реалном депрецијацијом динара. Како је привредни опоравак заснован на извозу, а кретања на тржишту рада су и даље неповољна, буџетски приходи бележе слабији раст. Истовремено, инфлација, подстакнута растом цена хране и преносом ефеката депрецијације, неочекивано је избила на површину као кључни проблем за креаторе политике. Привредни опоравак је праћен повећањем дефицита текућег рачуна платног биланса. Девизни курс је изложен сталним депрецијацијским притисцима у условима много нижег прилива капитала него у периоду пре кризе и настојања привреде да поправи свој биланс стања.

3. И даље смо решени да на наведене изазове и тензије реагујемо применом одговарајућих мера. Прво и основно, намеравамо да буџет за 2010. извршимо у складу с ранијим договором, и да степен рестриктивности фискалне политике у 2011. повећамо како бисмо ублажили инфлаторне притиске и потпомогли неопходно прилагођавање спољног биланса. Степен рестриктивности монетарне политике ће вероватно морати да се повећава да би у средњем року дошло до стабилизације инфлаторних очекивања. Банкарски сектор је добро капитализован, а резерве за покриће потенцијалних губитака по основу кредита су велике. Реформисани оквир за реструктурирање дугова требало би да допринесе опоравку биланса сектора привреде. Коначно, неопходне су свеобухватне структурне реформе како би се остварио бржи раст продуктивности и већа извозна оријентисаност привреде.

4. С обзиром на досадашње задовољавајуће резултате у погледу спровођења програма и нашу даљу посвећеност остварењу његових циљева, тражимо окончање шестог разматрања стенд-бај аранжмана и стављање на располагање 319,6 милиона специјалних права вучења. Међутим, имајући у виду наше тренутно смањене платнобилансне потребе, поново намеравамо да повучемо само 46,7 милиона специјалних права вучења. Седмо и последње разматрање резултата програма, уз оцену испуњења критеријума извршења и репере утврђених за крај децембра 2010, предвиђено је за фебруар 2011. године.

5. Сматрамо да су политика и мере наведене у овом меморандуму адекватне да би се остварили циљеви програма, али спремни смо да предузмемо и додатне одговарајуће мере. Пре усвајања таквих додатних мера, Влада Републике Србије ће се консултовати с ММФ-ом у складу с политиком ММФ-а о таквим консултацијама.

Ревидирани макроекономски оквир за 2010. и 2011. годину

6. Остајемо при истој пројекцији реалног раста БДП-а у 2010. и 2011. години (1,5% и 3%, респективно), мада се може десити да остварени раст буде и већи. С друге стране, краткорочна пројекција инфлације је коригована знатно навише због поскупљења цена хране и даљих ефеката депрецијације динара из претходног периода. Очекује се да ће инфлација бити на вишем нивоу отприлике наредних шест месеци. Према садашњим оценама, инфлација ће се крајем 2010. кретати изнад горње границе дозвољеног одступања од циља ($6 \pm 2\%$), а њен повратак у границе циља ($4,5 \pm 1,5\%$) очекује се тек крајем 2011.

7. И даље очекујемо да ће учешће спољног дефицита биланса текућих трансакција ове године достићи 9% БДП-а, те да ће се у средњем року постепено смањити захваљујући знатно побољшаној конкурентности под утицајем депрецијације динара, као и захваљујући рестриктивној фискалној политици и напорима да се спроведу структурне реформе, укључујући напоре да се привуку гринфилд и браунфилд директне стране инвестиције ради подстицања извоза производа већег степена прераде.

8. У 2011. години не би требало да буде већих потешкоћа у покривању потреба за спољним финансирањем, што делом одражава наша очекивања у погледу прилива од приватизације Телекома Србије. С реструктурирањем и побољшањем биланса привреде вратиће се и поверење инвеститора, а самим тим, у средњем року, доћи ће и до поновног успостављања прилива капитала приватног сектора у Србију. Ипак, с обзиром на то да су наше потребе за спољним финансирањем још увек високе, у наредном периоду треба пажљиво пратити расположивост довољних и одрживих прилива, а може се десити и да буду неопходне и додатне мере како би се обезбедила равнотежа платног биланса. Исто тако, уверени смо да располажемо адекватним пруденцијалним и регулаторним инструментима за суочавање с ризицима које би евентуално могао да донесе прилив капитала који премашује наше потребе за спољним финансирањем. Девизне резерве су и даље на адекватном нивоу и требало би да буду довољне чак и у случају остварења неповољних спољних сценарија.

Фискална политика

9. Фискални програм за 2010. се спроводи према плану, а дефицит забележен крајем септембра био је знатно испод утврђеног циља. Укупна наплата прихода је у складу с пројектованом: веће акцизе су и више него надокнадиле подбачај реализације прихода од ПДВ-а. Изузев у погледу и даље недовољног извршења капиталних расхода, спровођење плана потрошње је углавном у складу с фискалним програмом, иако је исплата једнократне помоћи пензионерима у октобру (6,5 милијарди динара) знатно премашила раније планове.

10. Скупштини је поднет ребаланс буџета за 2010. у складу с фискалним програмом. Ребаланс буџета је усклађен с циљем за дефицит консолидованог сектора државе у износу од 148 милијарди динара (4,9% БДП-а). На страни расхода, главне корекције навише одражавају веће издатке на име пензија и зарада у јавном сектору због исплате једнократне помоћи пензионерима и запосленима с ниском зарадом и додатних исплата по основу социјалне заштите, углавном помоћи социјално угроженим категоријама становништва. Корекције наниже одражавају мању реализацију расхода по основу капиталних инвестиција и плаћања камате. Ребаланс буџета ћемо извршити транспарентно у складу са одобреном расподелом средстава.

11. Буџет за 2011. годину биће у складу са усвојеним правилом фискалне равнотеже. На основу нашег макроекономског оквира, правило фискалне равнотеже прописује циљани ниво дефицита од највише 4,1% БДП-а.

12. Према пројекцијама, приходи консолидованог сектора државе ће у 2011. забележити пад од 1,33% БДП-а у односу на претходну годину. Пад прихода по основу примене дискреционих мера обухвата слабије приходе од наплате царинских дажбина и пореза (8 милијарди динара) због постепене примене Споразума о стабилизацији и придруживању са ЕУ и укидања пореза на услуге мобилне телефоније (6 милијарди

динара). Поред тога, у 2011. изостаће подршка Европске уније буџету Републике Србије (5 милијарди динара у 2010. години). Истовремено, планирамо да упутимо Телекому захтев за исплату дивиденде за 2010. (6 милијарди динара), без обзира на очекивану продају тог предузећа наредне године. Такође разматрамо увођење неколико мањих мера на страни прихода, укључујући посебну акцизу на цигарете и примену више стопе ПДВ-а на хотелске услуге, рачунаре, и неке луксузне прехранбене производе. Такође ћемо предузети мере како би се побољшала дисциплина уплате социјалних доприноса интегрисањем наплате свих пореза и доприноса из зараде током 2011.

13. Имајући у виду циљани ниво дефицита у 2011. и пројектовани ниво прихода, потрошња косолидованог сектора државе у 2011. може достићи највише 42,75% БДП-а, што је за око 2% БДП-а мање него у 2010. Да би се потрошња задржала унутар утврђеног оквира, биће предузето шест главних мера.

- Прво, утврдићемо горњу границу за индексацију пензија и зарада у јавном сектору у јануару 2011. на нивоу од 2%. Две додатне индексације у 2011. години биће спроведене у мају (индексација растом потрошачких цена у претходна три месеца) и у новембру (индексација растом потрошачких цена у претходних шест месеци и половином раста БДП-а оствареног у 2010. години). Не планирамо повећање укупног броја запослених у сектору државе у 2011. години.
- Друго, започећемо с постепеним враћањем трансфера локалним самоуправама на ниво из периода пре кризе. Очекује се да се ниво трансфера општинама повећа за скоро 25% у односу на износ који је првобитно планиран за 2010. годину.
- Треће, износ субвенција ће у 2011. бити замрзнут на нивоу који је у номиналном износу остварен у 2010. години, са изузетком субвенција Железницама Србије и руднику угља Ресавица, које ће се повећавати у складу с индексацијом усвојеном за зараде у јавном сектору.
- Четврто, буџет за 2011. предвиђа знатно смањење трошкова за програме подршке кредитној активности, и то постепеним искључивањем готовинских кредита из програма и снижавањем стопе субвенционисања кредита за одржавање ликвидности.
- Пето, на републичком нивоу, издаци за капиталне инвестиције које се финансирају из домаћих средстава износиће највише 27 милијарди динара, с тим што ће предност бити дата великим инфраструктурним пројектима. Реализација инфраструктурних пројеката финансираних из иностранства биће знатно унапређена.
- И шесто, планирамо да искористимо највећи део очекиваног прихода од приватизације Телекома за финансирање буџета како бисмо смањили издвајања на

име камата. Нарочито, планирамо да извршимо превремену отплату дела дуга на који се обрачунава висока камата, као и да искористимо приходе од приватизације Телекома како бисмо смањили обим емисије трезорских записа за потребе нето финансирања.

14. У извршењу буџета за 2011. годину, строго ћемо спроводити нова фискална правила садржана у изменама Закона о буџетском систему које се односе на „фискалну одговорност“. Пре свега, у складу с начелима антицикличне фискалне политике, према правилу о фискалној равнотежи, уштедећемо све приходе реализоване изнад плана. Кад је реч о потрошњи, поступаћемо строго у складу с планираним буџетским издвајањима, изузев у погледу „аутоматских стабилизатора“ на расходној страни буџета, као што су накнаде за незапослене и социјална помоћ за одређене категорије.

15. Планирамо да покријемо највећи део укупних потреба за финансирањем консолидованог сектора државе у 2011. години од 224 милијарди динара приходима од приватизације Телекома Србије, зајмовима домаћих банака и спољним изворима, посебно средствима Светске банке. Предвиђамо да ће бруто износ јавног дуга на крају 2011. године износити око 41% БДП-а, односно да ће се приближити максималном износу дуга (45% БДП-а), који је утврђен изменама Закона о буџетском систему.

16. Изменили смо Нацрт измена Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Задржали смо већину елемената пензијске реформе који су договорени током четврте ревизије стенд-бај аранжмана, али смо унели две измене с циљем јачања заштите најугроженијих слојева становништва и жена. Наиме, кад је реч о пензијама за све осигуранике осим за пољопривреднике, у Закон ће бити уграђена клаузула према којој минимална пензија у периоду од 2011. до 2015. године не може бити нижа од 27% просечне нето зараде. Такође смо одложили за две године у односу на првобитни план постепено смањење позитивне дискриминације радног стажа за жене. У исто време, планирамо да оформимо две радне групе како би: (i) размотрили могућности пензионисања рудара и других лица која раде у тешким условима и осмислили правичне и ефикасне начине пензионисања тих категорија осигураника, у складу с најбољом међународном праксом; и (ii) проценили могућности увођења заштитне клаузуле за старосну пензију „обичног пензионера“ од тренутка одласка у пензију, тј. пензионера који је 40 година уплаћивао доприносе у пензијски фонд, такође у складу с најбољом међународном праксом. С обзиром на време потребно за анализу наведених могућности, сматрамо да додатне измене Закона о пензијском и инвалидском осигурању неће бити донете пре 2013. године, а биће праћене и ажурираном оценом финансијске одрживости пензијског система.

17. Иако је укупни износ доцње државе смањен током периода трајања програма, појавили су се нови проблеми у погледу доцње, нарочито у Заводу за здравствену заштиту и органима локалне самоуправе. Да би зауставили и обрнули тренд акумулирања доцње, ојачали смо наше поступке планирања и претходне контроле апропријација. Пре свега,

унапредили смо системе Трезора за управљање подацима и контролу података, при чему ће сви буџетски корисници бити дужни да подносе захтеве за трошењем средстава до петог дана сваког месеца за наредни месец. Такође ћемо унапредити систем праћења доцњи, њиме ћемо обухватити и органе локалне самоуправе и повећаћемо квалитет и учесталост извештавања.

18. Без обзира на спор напредак остварен током последње две године, остајемо посвећени спровођењу структурних реформи у области здравства и образовног система како би смо уз подршку Светске банке и других донатора повећали кредибилитет средњорочних циљева наше фискалне политике. Реформа система исплате зарада и оцењивања у тим областима треба да буде усаглашена с нашим циљем смањења масе зарада у јавном сектору на испод 8% БДП-а на средњи рок.

Монетарна политика и политика девизног курса

19. Имајући у виду да ће пројектована инфлација остати изнад горње границе претходно најављеног дозвољеног одступања од циља у највећем делу 2011. године, монетарна политика ће и даље бити усредсређена на то да средњорочна инфлаторна очекивања остану стабилна. Већ смо подигли референтну каматну стопу за укупно 250 базних поена од августа и најављујемо даље могуће поштравање степена рестриктивности монетарне политике. Истовремено, сматрамо да ризици по остварење циљане стопе инфлације остају асиметрични навише. Притисци на девизном тржишту не јењавају, а депрецијација динара из претходног периода ће још неко време утицати на раст цена домаћих производа. То ће, заједно са одмрзавањем пензија и зарада у јавном сектору у јануару, вероватно ублажити дезинфлаторни утицај још увек слабе тражње приватног сектора. Ако буде потребно, планирамо да користимо све расположиве инструменте монетарне политике, укључујући и обавезну резерву, како би правац наше монетарне политике био конзистентан с враћањем инфлације у границе дозвољеног одступања од циља.

20. Делотворно информисање јавности о очекиваном кретању инфлације и одлукама монетарне политике остаје важно средство одржавања средњорочних инфлаторних очекивања стабилним. Како бисмо повећали транспарентност доношења одлука и обезбедили једнак приступ информацијама свим учесницима на финансијским тржиштима, смањили смо број седница на којима се доносе одлуке из домена монетарне политике, објавили календар седница кога ћемо се строго придржавати и намеравамо да примењујемо најбољу праксу у погледу термина обавештавања јавности пре и након седница на којима се доносе одлуке. Настојаћемо да у нашим публикацијама повећамо садржајност информација везаних за могуће правце деловања монетарне политике које разматра Извршни одбор НБС.

21. У складу с нашим оквиром циљања инфлације, задржаћемо постојећи режим руковођеног флукутирања девизног курса. Интервенције на девизном тржишту ће се и

даље спроводити ради спречавања претераних осцилација девизног курса или обезбеђивања ликвидности неопходне за несметано функционисање тржишта, без намере да се постигне одређени ниво курса или да се утиче на правац његове промене.

Политика у финансијском сектору

22. Наши програми кредитне подршке су омогућили да и у жеку кризе буде одржан ниво понуде кредита и домаће тражње. Будући да кредитна тржишта сада боље функционишу, постепено укидамо те програме. Пре свега, укинули смо субвенције за готовинске потрошачке кредите и знатно ћемо снизити субвенционисану стопу на кредите за ликвидност у 2011. години.

23. Радимо на јачању оквира за решавање проблема у погледу отплате дугова, који су у знатној мери нарасли, нарочито у сектору привреде. Обавезна регистрација меница предвиђена Нацртом закона о платном промету имаће за резултат већу транспарентност обавеза дужника и постепено ће смањити улогу блокаде рачуна, што ће олакшати реструктурирање дугова. Иако су могућности судске медијације недавно унапређене, нарочито у вези са стечајним поступком и реорганизацијом по унапред утврђеном плану, примена тих могућности је ограничена због још увек спорог и неефикасног судског система. Упркос кашњењу узрокованом комплексном правном природом спорних питања, ускоро ћемо поднети Скупштини Закон о механизму за вансудско реструктурирање дугова привреде. Учешће у механизму би било добровољно и засновано на сагласности уговорних страна, док би Привредна комора имала улогу медијатора. Закон би пратили порески подстицаји и подстицаји у области надзора ради ефикасног спровођења споразума. Пре свега, подстицаји у области надзора подразумевали би скраћење периода тестирања ради рекласификације зајмова у вишу категорију са шест на три месеца. Кад је реч о пореским подстицајима, Пореској управи би могло бити дозвољено да продужи рок за измирење пореских обавеза за највише 60 месеци на основу захтева зајмопримца, уз који је поднет и споразум о реструктурирању који је закључен са зајмодавцем. Анализирамо могућности увођења додатних пореских подстицаја, али тако да то не утиче на износ дефицита, при чему постепено укидање пореских олакшица код пореза на добит предузећа представља једну од могућих опција.

24. Усвајање оквира Базела II остаје кључни приоритет наше стратегије даљег јачања надзора над финансијским сектором. Народна банка Србије стога приводи крају израду низа подзаконских аката усаглашених са оквиром Базела II. Исто тако, заједно с Министарством финансија, Народна банка Србије је припремила измене Закона о банкама како би обавезе у погледу обелодањивања усагласила са стандардима Европске уније и Базела II и како би ојачала правни основ по коме Народна банка може да доноси релевантне подзаконске акте. Међутим, будући да је усвајање измена Закона о банкама одложено до успостављања договора заинтересованих страна о изменама које се односе на реформе у области поступања с проблематичним банкама, одлучили смо да продужимо првобитно планирани рок за примену Споразума Базел II. Пуна примена сета

подзаконских аката предвиђена је за 31. децембар 2011, уз пробни период извештавања на дан 30. септембра 2011. године. Та одлука је такође у складу с предлозима банака који су поднети НБС.

25. У складу с договором постигнутим у Бечу, у марту 2009. године, обавезе које су стране матичне банке преузеле у погледу одржавања своје изложености према Србији, као и одговарајући подстицаји дати банкама учесницама, истичу крајем 2010. године. Чињеница да су скоро све банке испуниле своје обавезе представља кључни елемент успешне стабилизације финансијског сектора након преливања ефеката светске финансијске кризе у Србију крајем 2008. године. Наставићемо с применом оквира Бечке иницијативе како бисмо решили преостале важне проблеме у банкарском сектору, а посебно како бисмо израдили стратегију смањења ризика по финансијску стабилност који проистичу из високог степена евроизације.

26. Остајемо посвећени спровођењу наше стратегије деевроизације. Пре свега, наставили смо с кампањом јачања свести о опасности задуживања без заштите од девизног ризика организовањем низа конференција о таквој заштити. Приоритет остаје и развој дубљег тржишта динарских обавезница, без обзира на то што постојеће окружење није подстицајно. У том смислу, испитујемо могућност укључивања трезорских записа који доспевају за наплату у року дужем од једног месеца у регулаторни показатељ ликвидности банака на који се примењује „херкат“ (могућност умањења/увећања одобрених средстава).

27. Да бисмо се ефикасно изборили с могућим системским кризама банкарског сектора у наредном периоду, Скупштина је усвојила амандмане на неколико закона у области финансијског сектора, укључујући закон о осигурању депозита, закон о банкама, и закон о стечају и ливидацији банака и друштава за осигурање. Ове измене ће нам омогућити да уведемо привремене мере унапређења заштите депонената. Пре свега, Агенција за осигурање депозита ће располагати с више инструмената за спровођење процеса стечаја банака, нпр. путем оснивања банака које управљају банкама у стечају или путем преузимања имовине и обавеза банке у стечају. Агенција ће моћи да уведе осигурање депозита засновано на ризику, док ће НБС имати могућност да уведе привремену управу у банку која је озбиљно поткапитализована или се очекује да ће бити озбиљно поткапитализована.

Мере структурне политике

28. Постепено напредујемо у погледу структурних реформи које за циљ имају привредни раст. У току је реструктурирање неколико кључних јавних предузећа, пре свега ЈАТ-а и ЖТП-а, као и приватизација Телекома Србије. До краја програма, предузећемо кораке ка убрзању наших структурних реформи. У сектору енергетике, постојећа радна група ће предложити препоруке за утврђивање цена комуналних услуга и реструктурирање јавних предузећа, као и за продају имовине која није из домена основне

делатности тих предузећа и ограничење масе зарада у њима, а које ће Влада усвојити. Наставићемо са спровођењем пројекта „гиљотине“ прописа и интензивираћемо напоре на побољшању других аспеката пословног окружења. Пре свега, предузећемо кораке ка пуној примени закона о конкуренцији и поднећемо Скупштини законе о привредним друштвима и хартијама од вредности до краја 2010. године. Такође преиспитујемо таксе и дажбине које су недавно уведене на свим нивоима државне управе и намеравамо да у великом броју случајева прекинемо с том праксом у 2011. години.

29. Израдили смо стратегију структурних реформи за период од 2011. до 2020. године и намеравамо да усвојимо и применимо главне елементе те стратегије у виду аката Владе. Стратегија, коју је иницијално израдила група српских економиста, има за циљ усмеравање трансформације српске привреде ка моделу заснованом на извозу и инвестицијама. Између осталог, стратегијом је предвиђено убрзање реформи на тржиштима рада и робе, у пословном окружењу и сектору јавних предузећа.

Мирко Цветковић,
председник Владе

Дејан Шошкић,
гувернер Народне банке
Србије

Диана Драгутиновић,
министар финансија

Прилог

Табела 1. Србија: Квантитативна условљеност по основу стенд-бај аранжмана, 2009-10 1/

	2009.								2010.							
	март		јун		сеп.		дец.		март		јун		сеп.		дец.	
	Циљеви по програму	Стварни подаци	Циљеви по програму	Стварни подаци	Циљеви по програму	Стварни подаци	Циљеви по програму	Стварни подаци	Циљеви по програму	Стварни подаци	Циљеви по програму	Прилагођавање	Стварни подаци	Циљеви по програму	Стварни подаци	Циљеви по програму
Квантитативни критеријуми извршења																
Минимални износ нето стране активе НБС (у млрд. евра)	5,1	6,0	4,4	5,9	3,6	6,5	4,3	6,6	4,0	6,2	4,9	4,9	5,4	4,6	5,0	4,0
Максимални износ дефицита консолидованог сектора државе (у млрд. дин.) 2/	15	12	34	55	58	79	134	121	23	24	72	69	55	109	84	148
Максимални износ закљученог или гарантованог новог краткорочног задужења јавног сектора у иностранству (до једне године, укљ. ту годину, у мил. евра) 2/	0	0	10	0	10	2	10	2	20	0	20	20	0	20	0	20
Максимални износ закљученог или гарантованог новог неконцесионалног задужења јавног сектора у иностранству (преко једне године, у мил. евра) 2/ 3/	200	0	550	100	550	100	550	100	200	0	550	550	140	600	240	600
Максимални износ акумулираних доцњи државе према иностранству (у континуитету, у мил. евра)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Инфлаторни коридор (у процентима)																
Централна пројекција	9,2	9,4	8,0	8,3	9,5	7,3	7,5	6,6	5,4	4,7	4,0	4,0	4,2	5,3	7,7	6,0
Горња граница циља	11,2	/	10,0	/	11,5	/	9,5	/	7,4	/	6,0	6,0	/	7,3	/	8,0
Доња граница циља	7,2	/	6,0	/	7,5	/	5,5	/	3,4	/	2,0	2,0	/	3,3	/	4,0
Индикативни циљеви																
Максимални износ текућих расхода у републичком буџету (у млрд. дин.) 2/	190	152	335	331	520	506	695	689	182	165	354	354	353	548	543	750
Максимални износ бруто акумулираних домаћих гаранција републичког буџета, Фонда за развој, као и домаће задуживање Фонда за развој (у млрд. дин.) 2/	/	/	50	7	50	15	50	15	13	16	50	50	32	50	19	50

1/ Као што је дефинисано у Писму о намерама, Меморандуму о економској и финансијској политици и Техничком меморандуму о разумевању.

2/ Кумулативно од 1. јануара.

3/ Искључујући зајмове које су одобрили ММФ, Европска банка за обнову и развој (ЕБРД), Европска инвестициона банка (ЕИВ), Европска унија, Међународна банка за обнову и развој (ИБРД), Кредитна банка за развој (КfW), Eurofima, Банка за развој Савета Европе (СЕВ), Међународна финансијска корпорација (ИФЦ) и билатерални кредитори Владе, као и дуг уговорен у контексту споразумџа о реструктурирању.

Табела 2. Србија: Структурна условљеност, 2010.

Мера	Циљани датум	Образложење условљености
Претходне акције		
1. Влада треба да поднесе Скупштини буџет за 2011. годину који је усаглашен са програмом, укључујући и подзаконска акта.	Пре састанка Одбора	Подршка макроекономској стабилности и јачање кредибилности мера фискалне политике.
2. Влада треба да поново поднесе Скупштини Закон о пензијском и инвалидском осигурању који садржи само две измене (тачка 21. ТМР)	Пре састанка Одбора	Очување средњорочне фискалне одрживости.
Структурни репер		
1. Влада треба да поднесе Скупштини пакет закона с циљем јачања оквира реструктурирања дугова привреде (тачка 22. ТМР)	Крај фебруара 2011.	Убрзање вансудског репрограмирања дугова, свођење на најмању могућу меру непотребних и скупих стечаја и унапређење алокације ресурса у привреди.

ТЕХНИЧКИ МЕМОРАНДУМ О РАЗУМЕВАЊУ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Технички меморандум о разумевању

1. Овим меморандумом утврђује се сагласност у погледу дефиниција индикатора који се користе за праћење спровођења програма. С тим у вези, државни органи ће Одељењу ММФ-а за Европу доставити неопходне податке чим они постану доступни. Општи принцип је да ће сви индикатори бити праћени на основу методологија и класификације монетарних, финансијских и фискалних података које су биле на снази 1. октобра 2008. године, осим у доле наведеним случајевима.

А. Минимални износ нето стране активе НБС

2. **Нето страна актива** Народне банке Србије се састоји из активе девизних резерви умањене за пасиву девизних резерви, са стањем на крају тромесечја.

3. У смислу овог програма, **актива девизних резерви** дефинише се као монетарно злато, специјална права вучења, резервна позиција код ММФ-а и ефективни страни новац у конвертибилним валутама. Та актива се сматра девизним резервама само уколико је под ефективном контролом НБС или јој је на располагању у сваком тренутку. Из активе девизних резерви искључени су: неподељена актива бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ), дугорочна актива, потраживања НБС од резидентних банака и других небанкарских институција, као и подружница или огранака српских пословних банака у иностранству, актива у неконвертибилним валутама, заложена актива резерви (нпр. Дата у залог за иностране зајмове или на основу терминских уговора) и племенити метали осим монетарног злата.

4. У смислу овог програма, сва актива у иностраној валути обрачунава се у еврима по **програмском девизном курсу из доње табеле**. За остатак 2010, програмски девизни курс је курс који је важио на дан 11. марта 2009. Монетарно злато се вреднује по просечној цени лондонског фиксинг тржишта која је важила на дан 11. марта 2009.

Унакрсни девизни курсеви и цена злата у смислу Програма 1/

	РСД	Вредност у еврима	УСД	СПВ
Валута:				
РСД	1,0000	0,0106	0,0134	0,0093
ЕУР	94,0972	1,0000	1,2647	0,8715
УСД	74,4028	0,7907	1,0000	0,6891
СПВ	107,9718	1,1475	1,4512	1,0000
Злато		727,35	919,875	633,88

1/ 11. март 2009.

5. У смислу овог програма, **пасива девизних резерви** дефинише се као краткорочни зајам или депозит у иностраној валути (с рочношћу до једне године, укључујући ту годину); обавезе НБС према резидентима и нерезидентима по основу свопова (укључујући део злата НБС који је колатерализован) и термински уговори; повлачење средстава од ММФ-а и зајмови које је НБС уговорила на међународним тржиштима капитала, код страних банака и других финансијских институција или код страних држава без обзира на рочност. Искључена је неподељена девизна пасива СФРЈ. Такође се искључују средства примљена по основу алокација СПВ после 20. августа 2009.

6. На дан 30. септембра 2010. године, нето страна актива НБС, процењена по програмском девизном курсу, износила је 5.063 милиона евра; актива девизних резерви износила је 9.842 милиона евра, а пасива девизних резерви 4.839 милиона евра.

7. **Корективни фактори.** У смислу програма, циљна вредност нето стране активе биће ревидирана навише *pari passu* за износ у којем: (i) НБС после 30. септембра 2010. године поврати замрзнуту активу СРЈ, активу СФРЈ, дугорочну активу и потраживања у страним валутама према резидентним банкама и небанкарским институцијама, као и српским пословним банкама у иностранству; (ii) реструктурирање банкарског сектора које спроводи Агенција за осигурање депозита обухвати отпис обавеза НБС у иностраној валути према резидентним банкама. Минимални износ нето стране активе биће такође ревидиран навише приватизационим девизним приходима оствареним после 30. септембра 2010. Приходи од приватизације у овом контексту дефинишу се као приходи остварени продајом или давањем у закуп целина или делова правних лица и имовине у власништву јавног сектора који су депоновани у девизама код НБС, директно или преко Управе за трезор.

Б. Механизам консултација о инфлацији

8. Инфлација се дефинише као дванаестомесечна промена индекса потрошачких цена на крају периода, на начин на који је мери и објављује Републички завод за статистику.

9. Уколико дође до одступања од утврђеног циљаног распона инфлације на крају тромесечја, водиће се разговори с ММФ-ом о разлозима за одступање и предложеним мерама. У случају одступања већег од једног процентног поена од горње или доње границе које су наведене у Табели 1, биће неопходне консултације са Одбором извршних директора ММФ-а о разлозима за одступање и предложеним мерама које ће се тим поводом применити пре него што се затраже додатна средства у складу са стенд-бај аранжманом.

В. Максимални износ доцње у сервисирању спољног дуга

10. Дефиниција. Доцња у сервисирању спољног дуга се дефинише као закаснело сервисирање дуга на име обавеза које је јавни сектор непосредно преузео или за које гарантује, осим када је реч о дугу који се може репрограмирати или реструктурирати. Захтев програма је да се у складу с договором ни у једном тренутку не акумулирају доцње према иностранству у погледу дугова јавног сектора или дугова за које јавни сектор гарантује. Државни органи опредељени су за наставак преговора с повериоцима ради измирења свих преосталих доцњи државе у сервисирању спољног дуга.

11. Извештавање. Рачуноводствени подаци о доцњи према иностранству која не може бити репрограмирана, разврстани према повериоцу (ако их има), с детаљним образложењима, достављаће се једном месечно и то у року од две недеље по истеку сваког месеца. Подаци о другој доцњи која се може репрограмирати достављају се посебно.

Г. Максимални износ спољног дуга

12. Дефиниције. Максимални износ закљученог или гарантованог новог неконцесионалног спољног дуга јавног сектора с почетном рочношћу дужом од једне године, као и краткорочног спољног дуга (с рочношћу до једне године), важи не само за дугове дефинисане у тачки 9. „Смерница о критеријумима извршења у погледу спољног дуга“, усвојених 24. августа 2000. (Одлука бр. 12274–(00/85)) већ и за уговорене или гарантоване обавезе за које није добијена вредност. Из овог критеријума извршења искључени су уобичајени краткорочни увозни кредити. За потребе програма дуг се класификује као спољни када кредитор није резидент Србије.

13. Из овог максималног износа искључени су кредити које су одобрили ММФ, Европска банка за обнову и развој (EBRD), Европска инвестициона банка (EIB), Европска унија (EU), Међународна банка за обнову и развој (IBRD), Кредитна банка за развој (KfW), Развојна банка Савета Европе (СЕВ), Eurofima, Међународна финансијска корпорација (IFC) и билатерални кредитори Владе, као и дуг уговорен у контексту споразумâ о реструктурирању. У смислу овог критеријума извршења, јавни сектор састоји се од консолидованог сектора државе, Агенције за осигурање и финансирање извоза (АОФИ) и Фонда за развој.

14. Што се тиче новог дуга према корисницима буџета, датум уговарања дуга сматраће се меродавним датумом у смислу програма. Када је реч о новом дугу према лицима која нису корисници буџета, датум потписивања прве гаранције сматраће се меродавним датумом. Износ у коме је уговорен или гарантован нови дуг биће претворен у евре за сврхе програма у складу са унакрсним девизним програмским курсевима из овог техничког меморандума о разумевању. Концесионалност ће се заснивати на дисконтној стопи која се посебно одређује за сваку валуту на основу десетогодишњег просека комерцијалне референтне каматне стопе (CIRR) OECD-а за кредите или закуп с рочношћу дужом од 15 година, односно на основу шестомесечног просека CIRR-а за кредите или закуп с рочношћу краћом од 15 година. Према овој дефиницији концесионалности, само дугови са елементом донације који износи 35% или више искључују се из ограничења у погледу дугова.

15. **Извештавање.** Рачуноводствени подаци о сваком дугу појединачно, и то о свим новим концесионалним и неконцесионалним дуговима које је закључио или гарантовао јавни сектор, укључујући и изворну документацију о дугу, податке о обавезама сервисирања дуга и сву релевантну пратећу документацију, достављаће се једном тромесечно у року од четири недеље по истеку сваког тромесечја.

Д. Фискална условљеност

16. **Фискални биланс консолидованог сектора државе,** на готовинској основи, дефинише се као разлика између укупних прихода консолидованог сектора државе (укључујући донације) и укупних расхода консолидованог сектора државе (без обзира на извор финансирања) како је наведено у „Табели класификације статистике владиних финансија“ (GFS classification table), укључујући расходе који се финансирају из страних пројектних кредита. У смислу програма, консолидовани сектор државе обухвата буџет Републике Србије (средства из буџета и сопствени приходи), јединице локалне самоуправе, фонд за пензијско и инвалидско осигурање (запослени, осигураници самосталних делатности и пољопривредници), Републички завод за здравствено осигурање, Националну службу за запошљавање и ЈП „Путеве Србије“ и подружнице овог предузећа. Нови фонд који се не финансира из буџета или подружница, а који се оснује током трајања програма, биће консолидован у сектор државе. Расходи не обухватају отплату доцњи ЈП „Путеве Србије“ насталих до краја 2008. године и договорена отплата заосталих пензија пољопривредника у 2010. години.

17. **Корективни фактори.** Максимални износ дефицита биће ревидиран навише за додатне расходе до којих може доћи у случају потребе за пословима повериоца последње инстанце, у складу са оквиром финансијске стабилности, након обављених консултација с представницима ММФ-а. Овај износ биће повећан (односно умањен) у 2010. за износ пројектних кредита реализованих од страних кредитора из тачке 13. Техничког меморандума о разумевању консолидованом сектору државе, а који је виши (односно нижи) од онога што је у табели у даљем тексту наведено као предвиђено програмом, у договору с представницима ММФ-а, на основу стварне реализације средстава према заједничком извештају Министарства

финансија и НБС. То усклађивање се не односи на програмске кредите и генералну подршку буџету.

Реализација пројектних кредита од страних кредитора

Од 1. јануара 2010. до...	Предвиђено програмом (у млрд дин.)
31. марта 2010.	4,3
30. јуна 2010.	8,5
30. септембра 2010.	12,8
31. децембра 2010.	17,0

18. **Текући расходи државе из републичког буџета** (искључујући расходе који се финансирају из сопствених извора) обухватају зараде, субвенције, добра и услуге, плаћање камате, трансфере јединицама локалне самоуправе и фондовима социјалне заштите, социјална давања из буџета, друге текуће расходе и нето позајмице. Ти расходи не укључују капиталне расходе. Максимални износ ће се ускладити за износ додатних расхода по основу могућих обавеза државе као повериоца последње инстанце у складу са оквиром финансијске стабилности.

19. **Велика јавна предузећа** чије се пословање прати у складу с програмом укључују следећих десет предузећа или њихове правне следбенике: ЈП „Електропривреда Србије“ (ЕПС), ЈП „Електромрежа Србије“ (ЕМС), ЈП „Транснафта“, ЈП „Србијагас“, ЈП „ПТТ Србије“, ЈП „Југословенски Аеротранспорт“, ЈП „Железнице Србије“, ЈП „Србијашуме“ ЈП „Аеродром Никола Тесла Београд“ и ЈВП „Србијаводе“. Овај списак не обухвата ЈП „Путеве Србије“, које се сматра делом сектора државе, „Нафтну индустрију Србије“ (НИС), које је у већинском приватном власништву, и „Телеком Србије“, који је конкурентан другим пружаоцима телекомуникационих услуга.

20. **Максимални износ (брutto) акумулираних домаћих гаранција републичког буџета и Фонда за развој.** Максимални износ по овом основу такође обухвата уговарање нових домаћих позајмица Фонда за развој. Искључене су гаранције пружене по основу оквира финансијске стабилности, осим у случају када су кредити, односно гаранције дати правним лицима искључујући институције из финансијског сектора.

21. **Реформа пензијског система.** Предлог нових измена Закона о пензијском и инвалидском осигурању биће поднет Скупштини на усвајање. Измене у односу на претходну верзију, која је Скупштини поднета у јуну 2010. године, обухватиле би, поред измењеног начина индексације у 2011. години, искључиво следеће две измене. Прво, предвиђено постепено смањење додатног стажа по основу позитивне дискриминације жена са 15% на 6%, заједно са одговарајућим продужењем њиховог радног стажа, као услова за пуну пензију, са садашњих 35 на 38 година, спроводило би се у периоду од 2013. до 2021, уместо у периоду од 2011. до 2019. године. Друго, кад је реч о пензијама из осигурања запослених и самосталних

делатности (искључујући пољопривреднике), била би уведена заштитна клаузула према којој минимална пензија у периоду од 2011. до 2015. године не би могла бити нижа од 27% просечне нето зараде у земљи (претходна акција).

22. **Наплата и реструктурирање дугова.** Консултујући Министарство финансија и НБС, Министарство економије и регионалног развоја поднеће на одобрење Влади нацрт прописа о успостављању механизма добровољног вансудског реструктурирања дугова до краја децембра 2010. године. Влада ће поднети Скупштини пакет измена законског оквира, укључујући прописе за увођење пореских подстицаја, до краја фебруара 2011. године (структурни репер).

23. **Извештавање.** Подаци о приходима сектора државе и табела стања готовине у Трезору достављаће се једном недељно, и то средом; ажуриране пројекције токова новца за републички буџет за крај године достављаће се пет дана по истеку сваког месеца, а подаци о стању доцњи расхода републичког буџета, ЈП „Путева Србије“ и фондова социјалне заштите 45 дана по истеку сваког тромесечја. Укупни фискални подаци сектора државе (укључујући и фондове социјалне заштите) достављаће се до 25. дана у сваком месецу. Велика јавна предузећа из става 19. достављаће тромесечне извештаје и податке о маси зарада 45 дана по истеку тромесечја.

Извештавање о квантитативним критеријумима извршења

Надлежна институција	Врста података	Рок
НБС	Нето страна актива НБС (укључујући корективне факторе)	У року од недељу дана по истеку месеца
Министарство финансија	Дефицит консолидованог сектора државе	У року од 25 дана по истеку месеца
НБС и Министарство финансија	Нови краткорочни закључени или гарантовани спољни дуг јавног сектора	У року од четири недеље по истеку тромесечја
НБС и Министарство финансија	Нови неконцесионални закључени или гарантовани спољни дуг јавног сектора	У року од четири недеље по истеку тромесечја
Министарство финансија	Доцње државе према иностранству	У року од две недеље по истеку месеца
НБС и Републички завод за статистику	Инфлација мерена индексом потрошачких цена	У року од четири недеље по истеку месеца
Министарство финансија	Текући расходи републичког буџета	У року од 25 дана по истеку месеца
Министарство финансија	Бруто акумулиране домаће гаранције републичког буџета и Фонда за развој, као и домаће задуживање Фонда за развој	У року од осам недеља по истеку месеца